

Računarska grafika

predavanja
v.prof.dr. Samir Lemeš
slemes@unze.ba

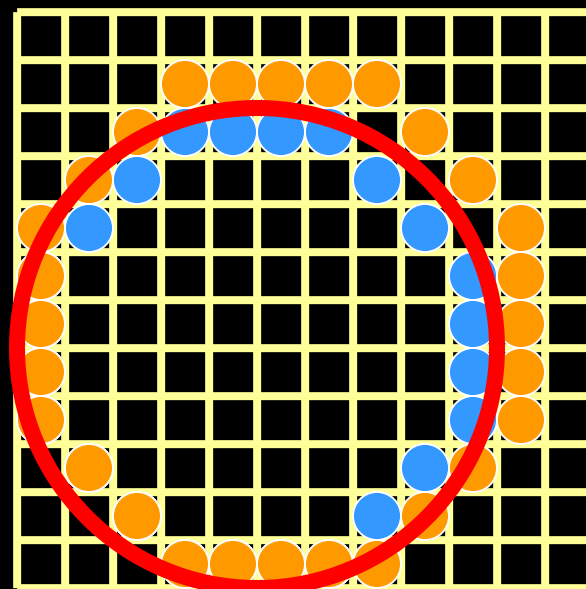
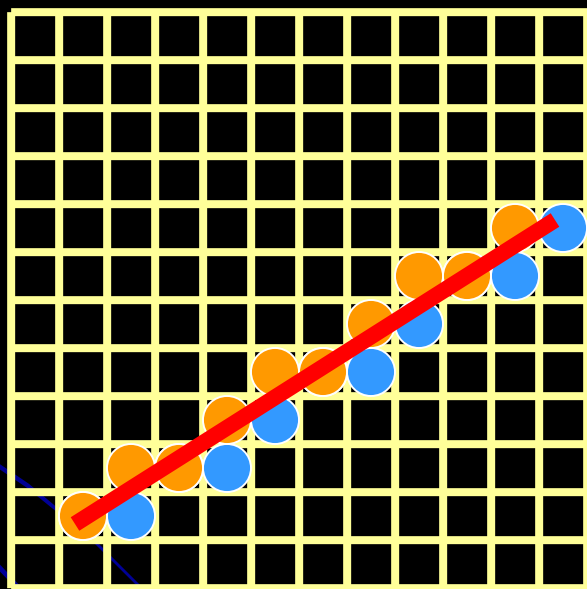
Rasterizacija

- Rasterizacija linija
- DDA algoritam
- Bresenhamov algoritam
- Rasterizacija kruga
- Rasterizacija elipse
- Rasterizacija trougla

Rasterizacija

- Pretvaranje iz kontinuiranog u diskretno

Malo matematike

Data je treća tačka na liniji:

$$P = (X, Y)$$

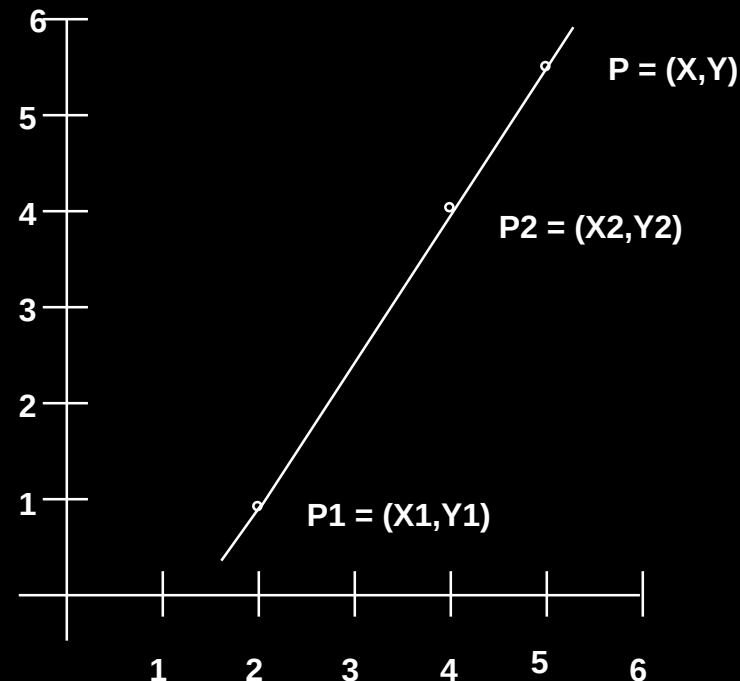
$$\begin{aligned}\text{Nagib} &= (Y - Y_1)/(X - X_1) \\ &= (Y_2 - Y_1)/(X_2 - X_1)\end{aligned}$$

Rješenje po Y

$$\begin{aligned}Y &= [(Y_2 - Y_1)/(X_2 - X_1)]X \\ &\quad + [-(Y_2 - Y_1)/(X_2 - X_1)]X_1 + Y_1\end{aligned}$$

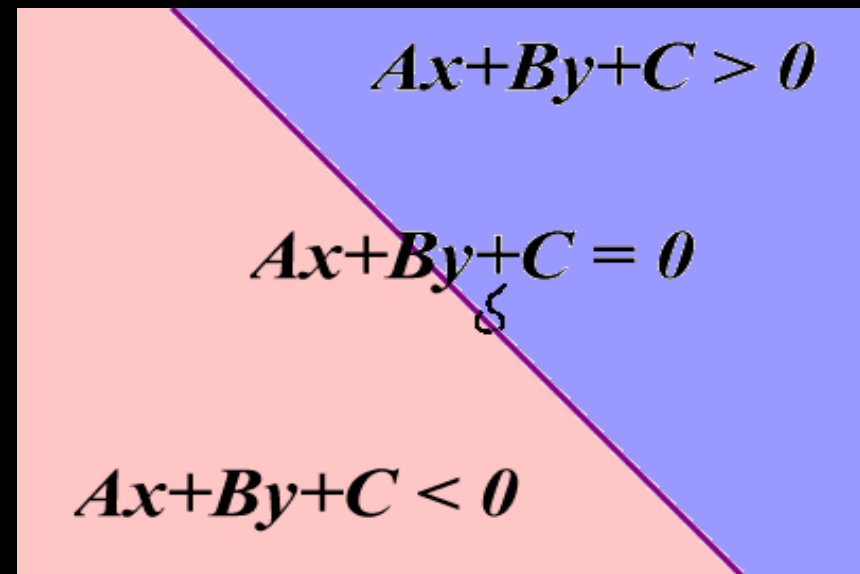
ili

$$Y = mx + b$$

Jednačine linije

- Pitanje: *Koji je implicitni oblik jednačine linije?*
 - $Ax + By + C = 0$
- Pitanje: *Ako se znaju koordinate tačke (x,y), šta se dobije uvrštavanjem tih vrijednosti u jednačinu linije?*
 - Da li je tačka:
 - Na liniji: $Ax + By + C = 0$
 - "Iznad" linije: $Ax + By + C > 0$
 - "Ispod" linije: $Ax + By + C < 0$

Druge korisne formule

Dužina segmenta linije između P_1 i P_2 :

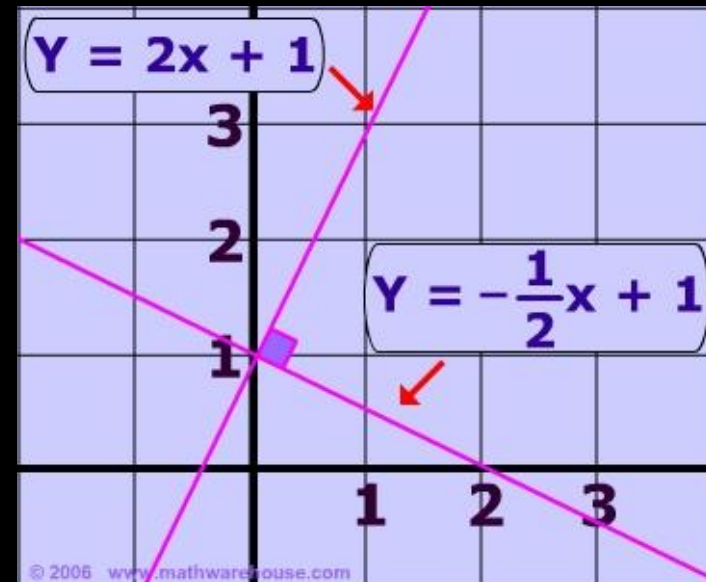
$$L = [(X_2 - X_1)^2 + (Y_2 - Y_1)^2]^{1/2}$$

Srednja tačka segmenta linije između P_1 i P_3 :

$$P_2 = [(X_1 + X_3)/2 , (Y_1 + Y_3)/2]$$

Dvije linije su okomite ako je

- 1) $M_1 = -1/M_2$
- 2) Kosinus ugla između linija = 0.

Parametarski oblik jednačine 2D Linije

Date su tačke $P_1 = (X_1, Y_1)$ i $P_2 = (X_2, Y_2)$

$$X = X_1 + t(X_2 - X_1)$$

$$Y = Y_1 + t(Y_2 - Y_1)$$

t se naziva "parametar". Kad je

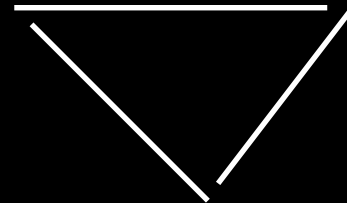
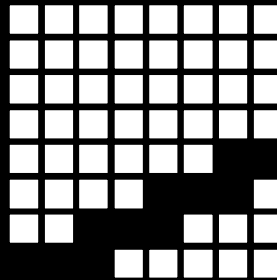
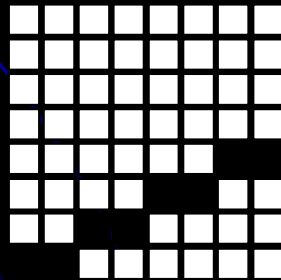
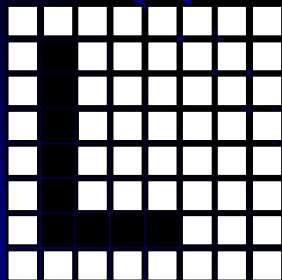
$t = 0$ dobije se (X_1, Y_1)

$t = 1$ dobije se (X_2, Y_2)

Kako je $0 < t < 1$ dobiju se sve ostale tačke na segmentu linije između (X_1, Y_1) i (X_2, Y_2) .

Osnovni algoritmi za liniju i krug

1. Moraju se izračunati cjelobrojne koordinate piksela koji leže na ili u blizini linije ili kruga.
2. Algoritmi za vrednovanje piksela se pozivaju stotinama ili hiljadama puta svaki put kad se slika kreira ili promijeni.
3. Linije moraju formirati vizualno prihvatljive slike.
 - Linije moraju izgledati prave
 - Linije moraju imati precizno definisane krajeve
 - Linije moraju imati konstantnu debljinu
 - Debljina linije ne smije zavisiti od dužine i nagiba linije.
4. Algoritmi za linije moraju uvijek biti definisani.

Jednostavni DDA algoritam za linije

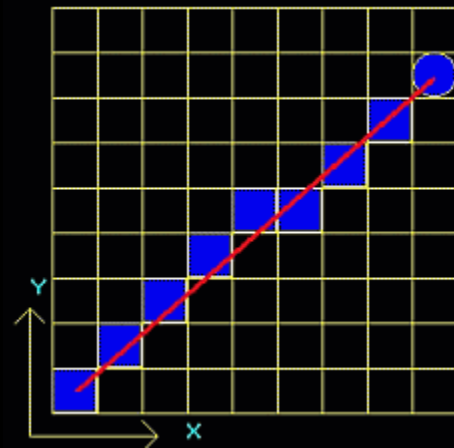
{Zasnovan na parametarskoj jednačini linije}

```
Procedure DDA(X1,Y1,X2,Y2 :Integer);
Var      Length, I :Integer;
        X,Y,Xinc,Yinc :Real;

Begin
    Length := ABS(X2 - X1);
    If ABS(Y2 - Y1) > Length Then
        Length := ABS(Y2-Y1);
    Xinc := (X2 - X1)/Length;
    Yinc := (Y2 - Y1)/Length;
    X := X1;
    Y := Y1;
    For I := 0 To Length Do
        Begin
            Plot(Round(X), Round(Y));
            X := X + Xinc;
            Y := Y + Yinc
        End {For}
    End; {DDA}
```

Digital Differential Analyzer
(Digitalni diferencijalni
analizator)

**DDA kreira dobre linije ali
je prespor zbog funkcije
"round" i sporih operacija
nad realnim brojevima.**

DDA primjer

Izračunati koji pikseli trebaju biti uključeni da prikažu liniju od (6,9) do (11,12).

Dužina := Max od (ABS(11-6), ABS(12-9)) = 5

Xinc := 1

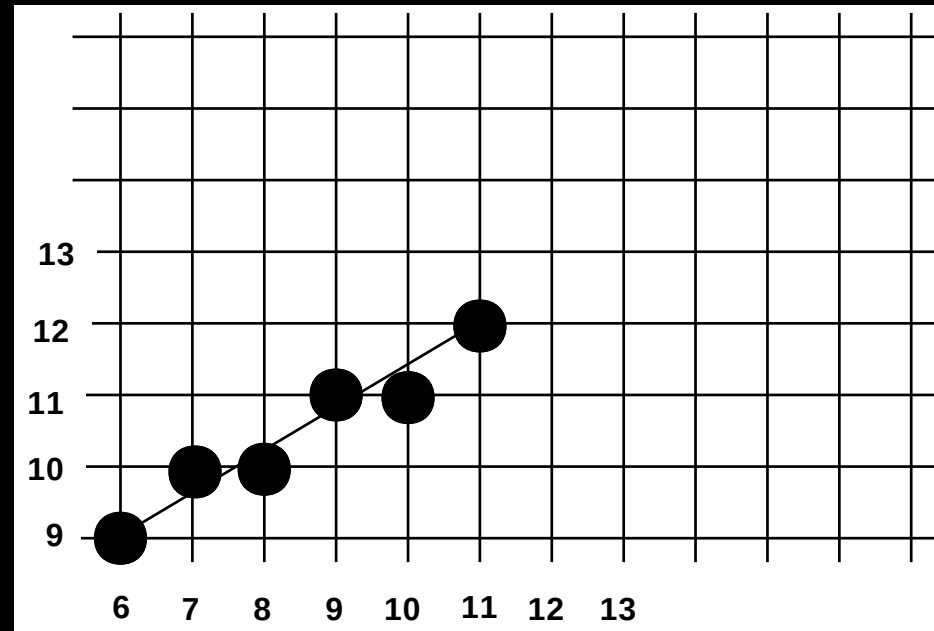
Yinc := 0.6

Izračunate vrijednosti su:

(6,9), (7,9.6),

(8,10.2), (9,10.8),

(10,11.4), (11,12)

Jednostavni algoritmi za kružnicu

Jednačina kružnice radijusa r sa centrom u $(0,0)$ glasi:

$$x^2 + y^2 = r^2,$$

očigledno treba nacrtati:

$$y = \pm (r^2 - x^2)^{1/2}$$

za $-r \leq x \leq r$.

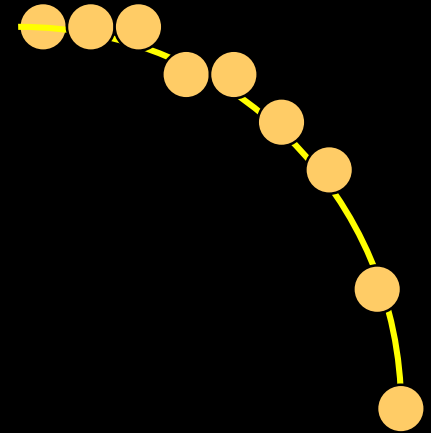
To funkcioniše, ali je neefikasno zbog množenja i kvadratnog korijena. Također kreira velike greške u kružnici za vrijednosti x koje su blizu R .

Bolji pristup, koji je još uvijek neefikasan, ali izbjegava greške je crtanje:

$$x = r \cos \varphi$$

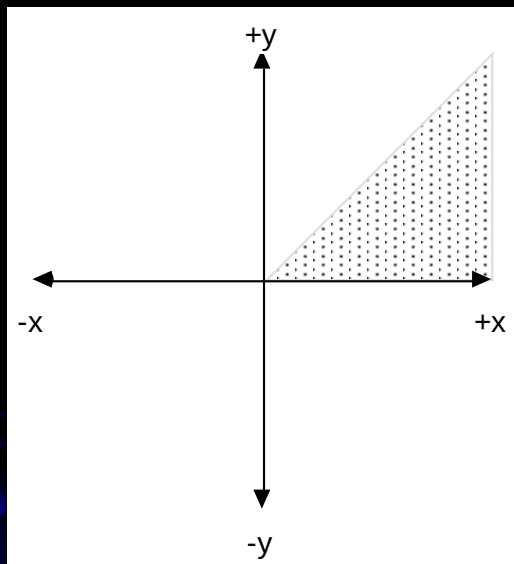
$$y = r \sin \varphi$$

tako da φ uzima vrijednosti od 0 do 360 stepeni.

Bresenhamov algoritam

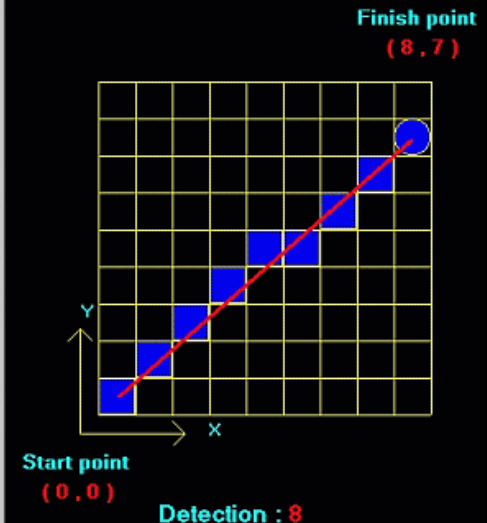
Pretpostavka: crtanje linije nagiba m od 0 do 1


```

BRESENHAM ALGORITHM

REPLACE
if X1 < X2 then
{
  DELTA_X = X2 - X1
  DELTA_Y = abs ( Y1 - Y2 )
  CONST1 = 2 * DELTA_Y
  CONST2 = 2 * ( DELTA_Y - DELTA_X )
  DECISION = 2 * DELTA_Y - DELTA_X
  WRITE_PIXEL ( X1, Y1, color )
  while X < X1 do
  {
    X = X + 1
    if DECISION < 0 then
      DECISION = DECISION + CONST1
    else
    {
      Y = Y + 1
      DECISION = DECISION + CONST2
    }
    WRITE_PIXEL ( X, Y, COLOR )
  }
}
    
```

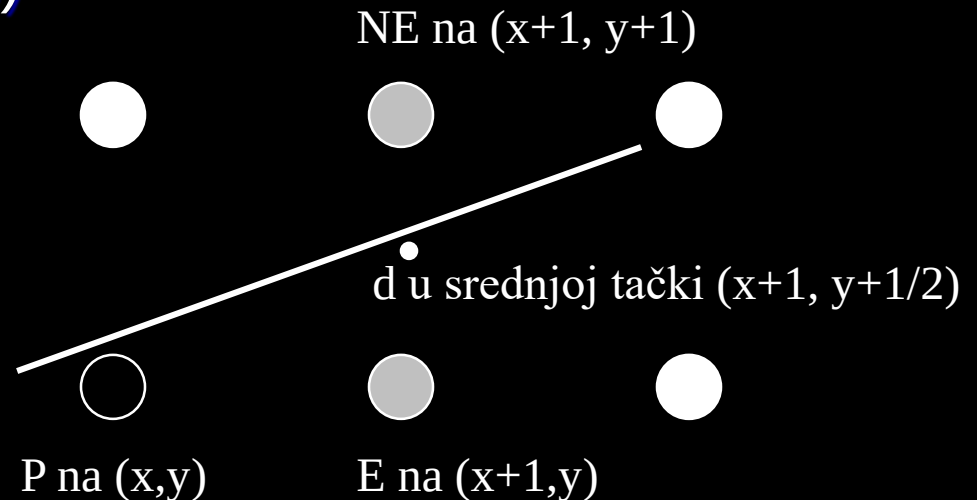

	1.Point	2.Point	3.Point	4.Point	5.Point	6.Point	7.Point	8.Point	9.Point
Sur X	0	1	2	3	4	5	6	7	
Sur Y	0	1	2	3	4	4	5	6	

Koristi se implicitna jednačina linije: $y = mx + B$
gdje je m nagib linije a B je presjek sa y .

Brze linije

Sljedeći piksel je desno (E)
ili desno gore (NE)

Ako je d pozitivno linija siječe iznad srednje
tačke i bliža je tački T.

Ako je d negativno, linija siječe ispod srednje
tačke i bliža je tački S.

*Da bi se izabrala prava tačka treba samo znati
predznak tačke d.*

Brze linije – varijabla odluke

$$\begin{aligned}d_i = f(x_i+1, y_i + 1/2) &= a(x_i+1) + b(y_i + 1/2) + c \\&= ax_i + by_i + c + a + b/2 \\&= f(x_i, y_i) + a + b/2\end{aligned}$$

d_i je poznata kao **varijabla odluke**.

Algoritam:

Ako je $d_i \geq 0$ izaberi NE = $(x_i + 1, y_i + 1)$ kao sljedeću tačku

$$\begin{aligned}d_{i+1} &= f(x_{i+1} + 1, y_{i+1} + 1/2) = f(x_i + 1 + 1, y_i + 1 + 1/2) \\&= a(x_i + 1 + 1) + b(y_i + 1 + 1/2) + c \\&= f(x_i + 1, y_i + 1/2) + c + a + b && \text{(vidi prvi red iznad)} \\&= d_i + a + b\end{aligned}$$

A ako nije, izaberi E = $(x_i + 1, y_i)$ kao sljedeću tačku

$$\begin{aligned}d_{i+1} &= f(x_{i+1} + 1, y_{i+1} + 1/2) = f(x_i + 1 + 1, y_i + 1/2) \\&= a(x_i + 1 + 1) + b(y_i + 1/2) + c = f(x_i + 1, y_i + 1/2) + a \\&= d_i + a\end{aligned}$$

Bresenhamov algoritam za liniju

Samo vrijednost koja nije cjelobrojna je $b/2$ u početnoj varijabli odluke.
Može se pomnožiti sa 2 da bi se izbjeglo dijeljenje.

```
Begin {Bresenham za linije s nagibom od 0 do 1}
```

```
  a := ABS(xend - xstart);
```

```
  b := ABS(yend - ystart);
```

```
  d := 2*a + b;
```

```
  If xstart > xend Then Begin
```

```
    x := xend;
```

```
    y := yend
```

```
  End
```

```
  Else Begin
```

```
    x := xstart;
```

```
    y := ystart
```

```
  End;
```

```
    For I := 0 to a Do Begin
```

```
      Plot(x,y);
```

```
      x := x + 1;
```

```
      If d ≥ 0 Then
```

```
        Begin
```

```
          y := y + 1;
```

```
          d := d + a + b
```

```
        End
```

```
        Else d := d + a
```

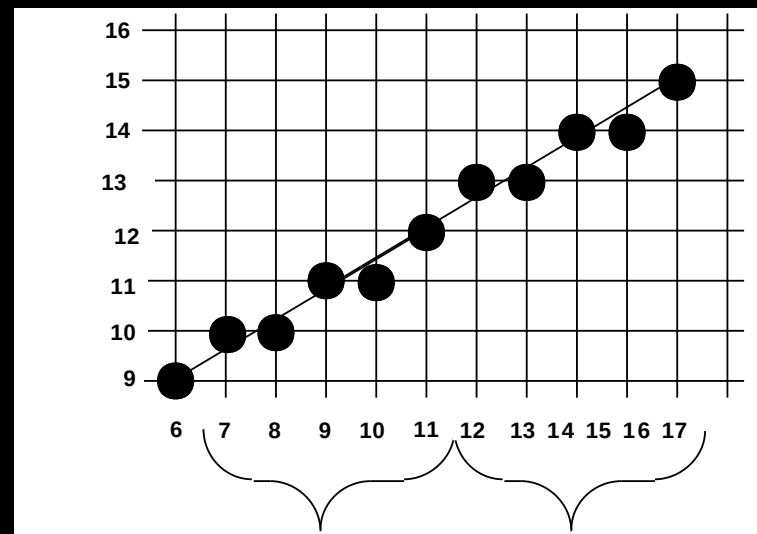
```
      End {For Loop}
```

```
    End; {Bresenham}
```

Optimizacije

Brzina se može još više povećati otkrivanjem ciklusa kod varijable odluke. Ti ciklusi odgovaraju ponavljajućem nizu izbora piksela.

Ponavljajući niz se snimi i ako se otkrije ciklus, ponavlja se bez ponovnog proračuna.

Algoritam za crtanje kružnice

Potrebno je samo izračunati vrijednosti na rubu kruga u prvom oktantu. Ostale vrijednosti se mogu dobiti simetrijom.

Polazi se od kružnice radijusa r s centrom u $(0,0)$.

```
Procedure Circle_Points(x,y :Integer);
```

```
Begin
```

```
    Plot(x,y);
```

```
    Plot(y,x);
```

```
    Plot(y,-x);
```

```
    Plot(x,-y);
```

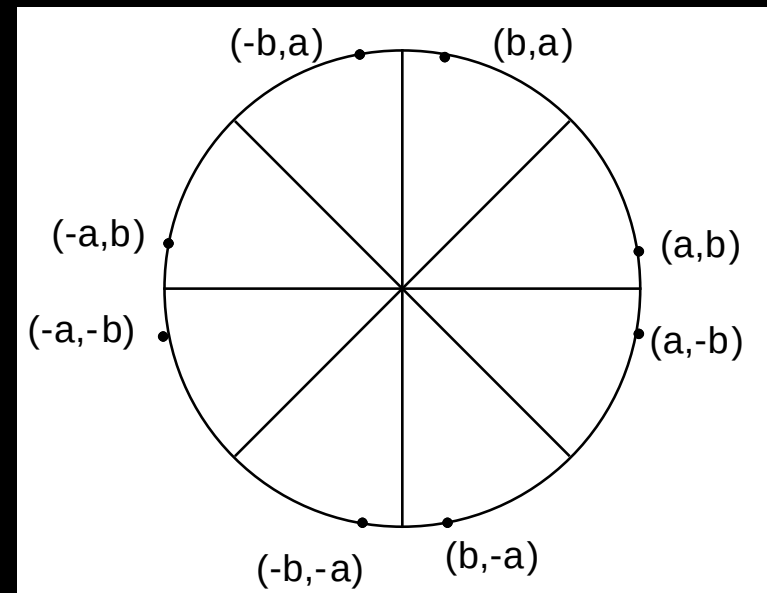
```
    Plot(-x,-y);
```

```
    Plot(-y,-x);
```

```
    Plot(-y,x);
```

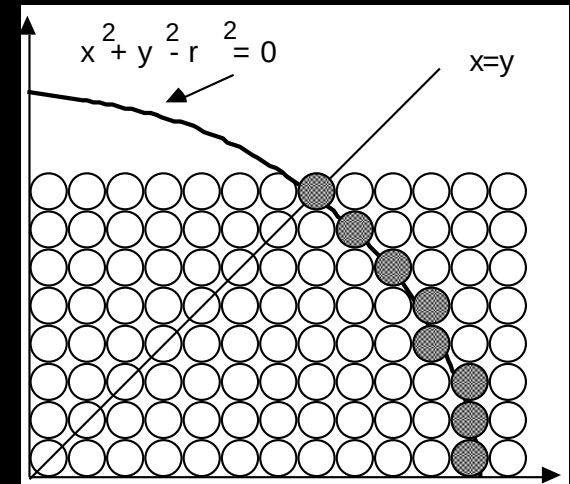
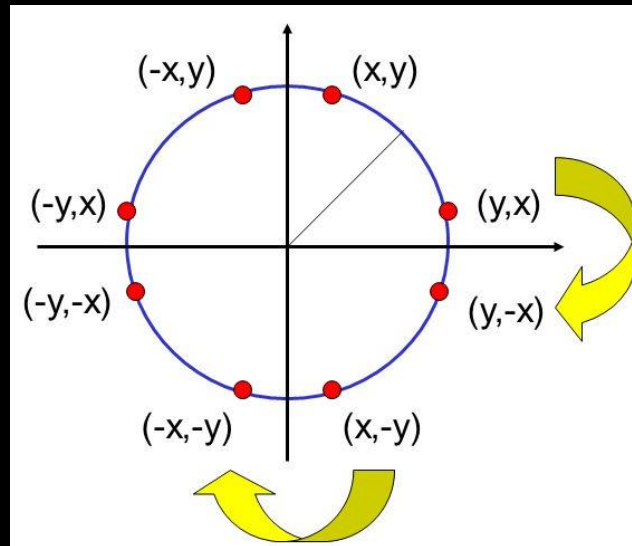
```
    Plot(-x,y);
```

```
End;
```


Brze kružnice

Uzme se u obzir samo prvi oktant kružnice radijusa r sa centrom u koordinatnom početku. Počinje se crtanjem tačke $(r,0)$ a završava kad bude $x < y$.

Odluka u svakom koraku je da li odabrati piksel direktno iznad posmatranog piksela ili piksel koji je iznad i ulijevo (8-smjerna simetrija).

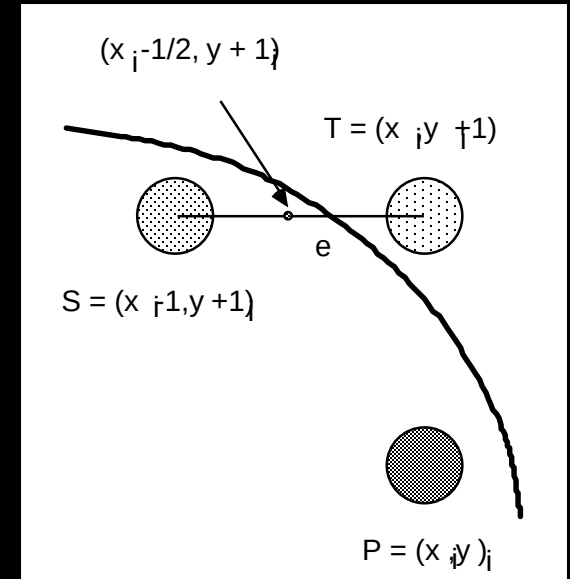
Pretpostavke: $P_i = (x_i, y_i)$
 $T_i = (x_i, y_i + 1)$
 $S_i = (x_i - 1, y_i + 1)$

je piksel koji se posmatra.
je piksel direktno iznad njega
je piksel iznad i ulijevo od njega.

Brze kružnice – varijable odluke

$$f(x,y) = x^2 + y^2 - r^2 = 0$$

$$\begin{aligned} f(x_i - 1/2 + e, y_i + 1) &= (x_i - 1/2 + e)^2 + (y_i + 1)^2 - r^2 \\ &= (x_i - 1/2)^2 + (y_i + 1)^2 - r^2 + 2(x_i - 1/2)e + e^2 \\ &= f(x_i - 1/2, y_i + 1) + 2(x_i - 1/2)e + e^2 = 0 \\ \text{Let } d_i &= f(x_i - 1/2, y_i + 1) = -2(x_i - 1/2)e - e^2 \end{aligned}$$

Ako je $e < 0$ onda je $d_i > 0$ pa se bira tačka $S = (x_i - 1, y_i + 1)$.

$$\begin{aligned} d_{i+1} &= f(x_i - 1 - 1/2, y_i + 1 + 1) = ((x_i - 1/2) - 1)^2 + ((y_i + 1) + 1)^2 - r^2 \\ &= d_i - 2(x_i - 1) + 2(y_i + 1) + 1 = d_i + 2(y_{i+1} - x_{i+1}) + 1 \end{aligned}$$

Ako je $e \geq 0$ onda je $d_i \leq 0$ pa se bira tačka $T = (x_i, y_i + 1)$.

$$d_{i+1} = f(x_i - 1/2, y_i + 1 + 1) = d_i + 2y_{i+1} + 1$$

Brze kružnice – varijable odluke

Početna vrijednost za d_i je

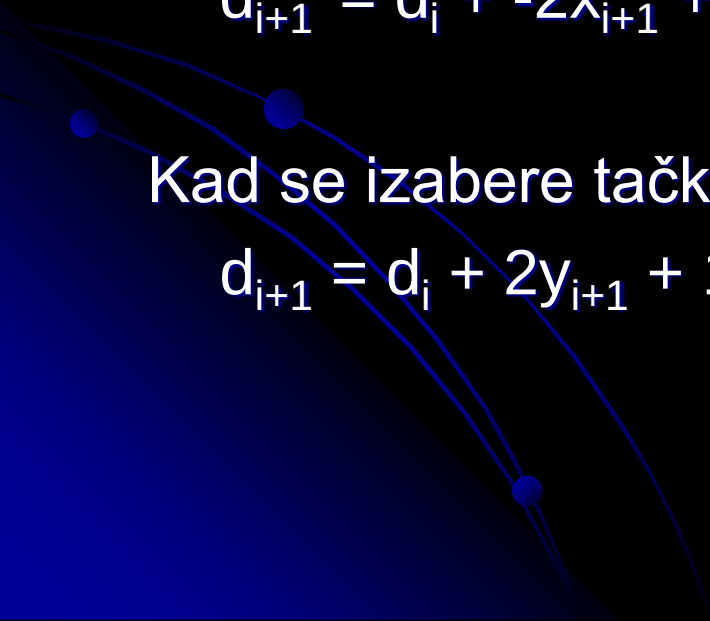
$$\begin{aligned} d_0 &= f(r - 1/2, 0 + 1) = (r - 1/2)^2 + 1^2 - r^2 \\ &= 5/4 - r \quad \{1-r \text{ se može koristiti ako je } r \text{ cijeli broj}\} \end{aligned}$$

Kad se izabere tačka $S = (x_i - 1, y_i + 1)$ onda je

$$d_{i+1} = d_i + -2x_{i+1} + 2y_{i+1} + 1$$

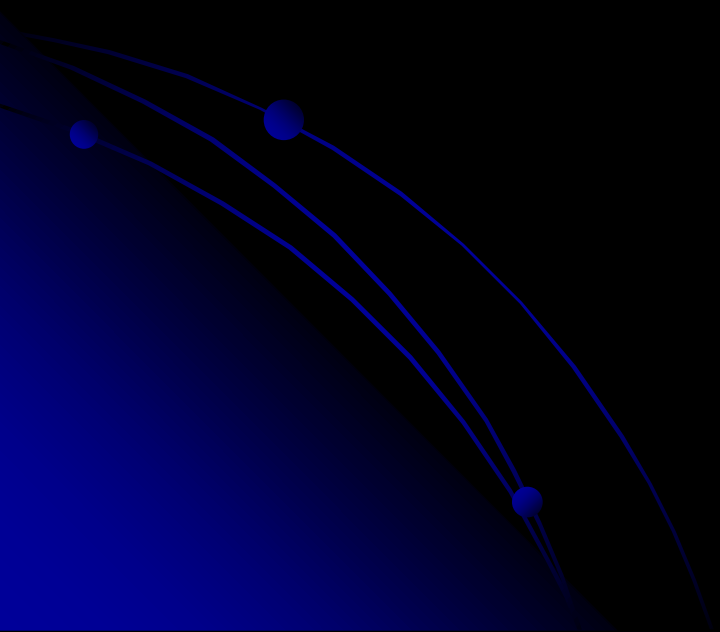
Kad se izabere tačka $T = (x_i, y_i + 1)$ onda je

$$d_{i+1} = d_i + 2y_{i+1} + 1$$

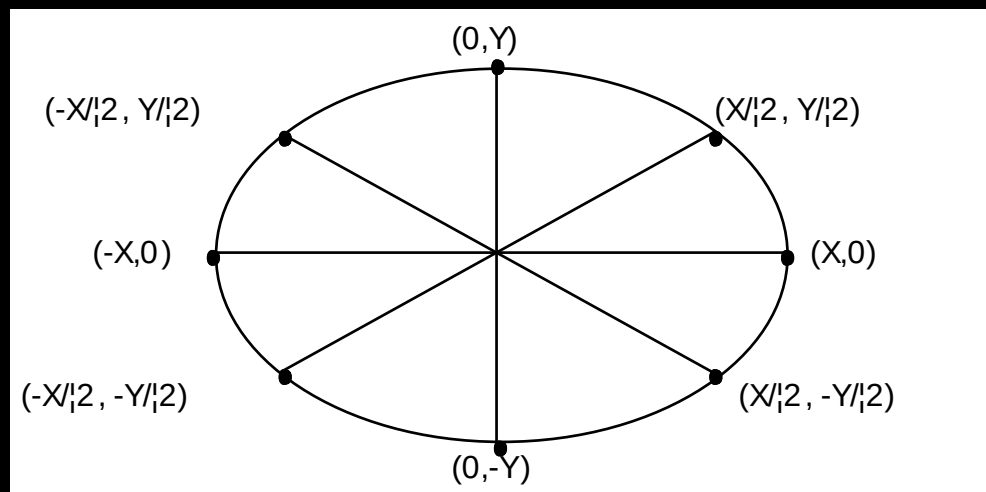
Algoritam za brzu kružnicu

```
Begin {Circle}
  x := r;
  y := 0;
  d := 1 - r;
  Repeat
    Circle_Points(x,y);
    y := y + 1;
    If d < 0 Then
      d := d + 2*y + 1
    Else Begin
      x := x - 1;
      d := d + 2*(y-x) + 1
    End
  Until x < y
End; {Circle}
```


Brze elipse

Algoritam za kružnicu se može generalizovati da bi radio i sa elipsom ali se može koristiti samo 4-smjerna simetrija.

Moraju se izračunati sve tačke u jednom kvadrantu.

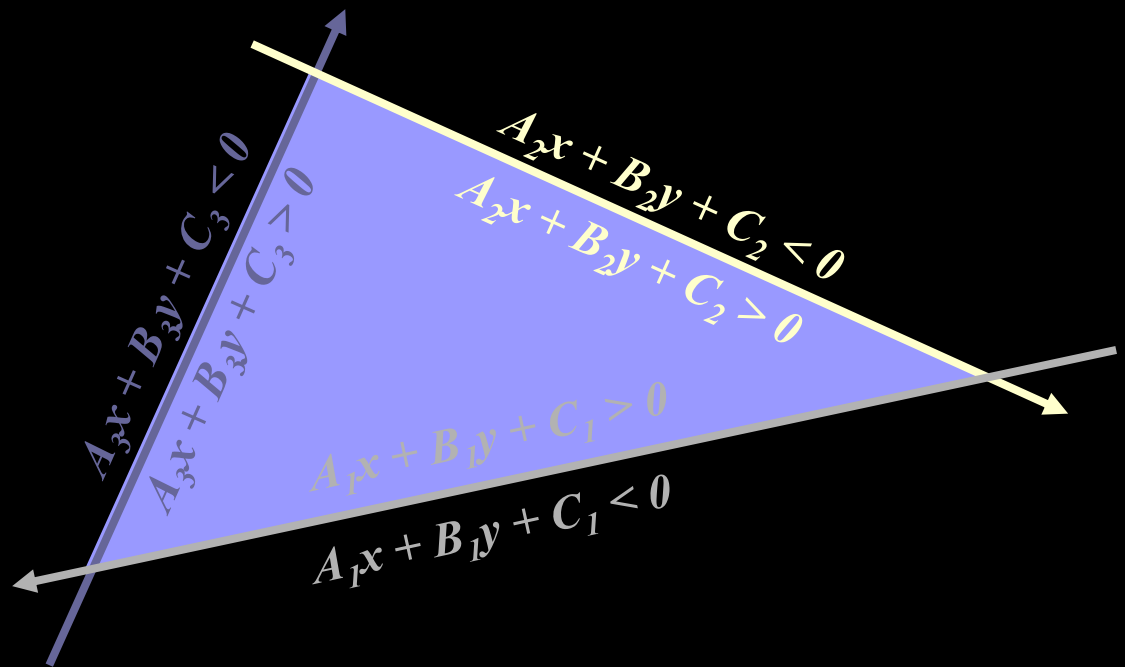
Kako je Bresenhamov algoritam ograničen samo na jedan oktant, proračun se mora vršiti u dva koraka.

Promjena se dešava kad se postigne tačka na elipsi u kojoj tangenta na elipsu u njoj ima nagib od ± 1 .

U prvom kvadrantu, to se dešava kad obje koordinate x i y imaju vrijednost 0.707 svog maksimuma.

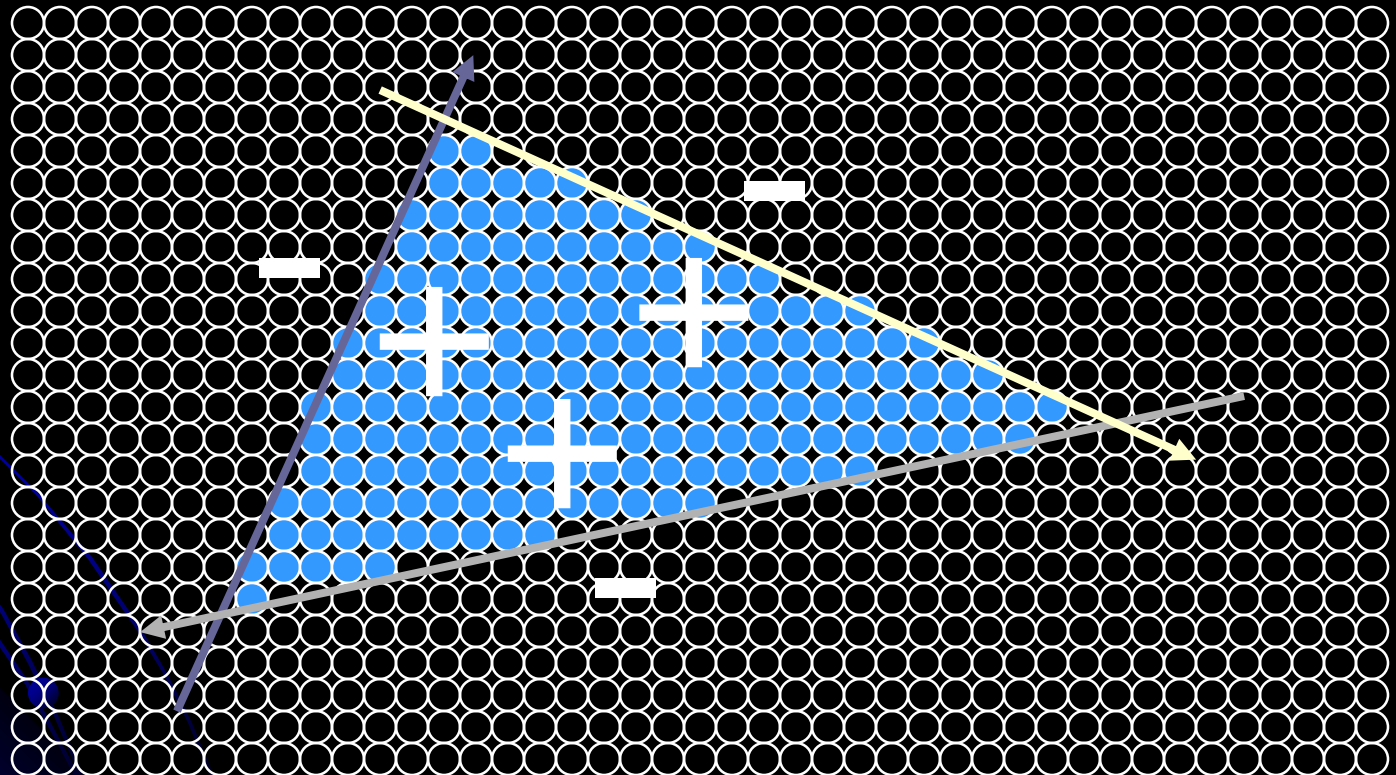
Rasterizacija trougla

- Trougao se može definisati kao presjek tri pozitivne poluravni:

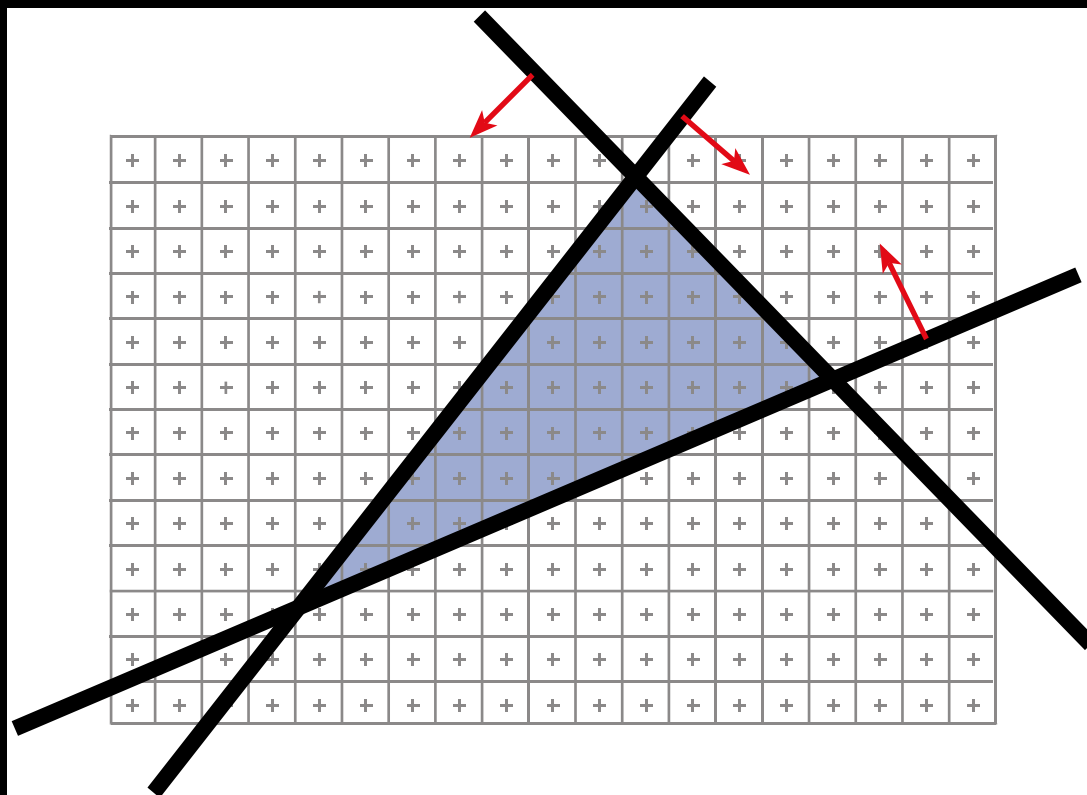
Rasterizacija trougla

- Uključeni su samo oni pikseli kod kojih su sve jednačine stranica trougla > 0 :

Rasterizacija trougla

- Za svaki piksel je potrebno
 - Izračunati jednačine linija u centru piksela
 - "odsjeći" dio površine oko trougla

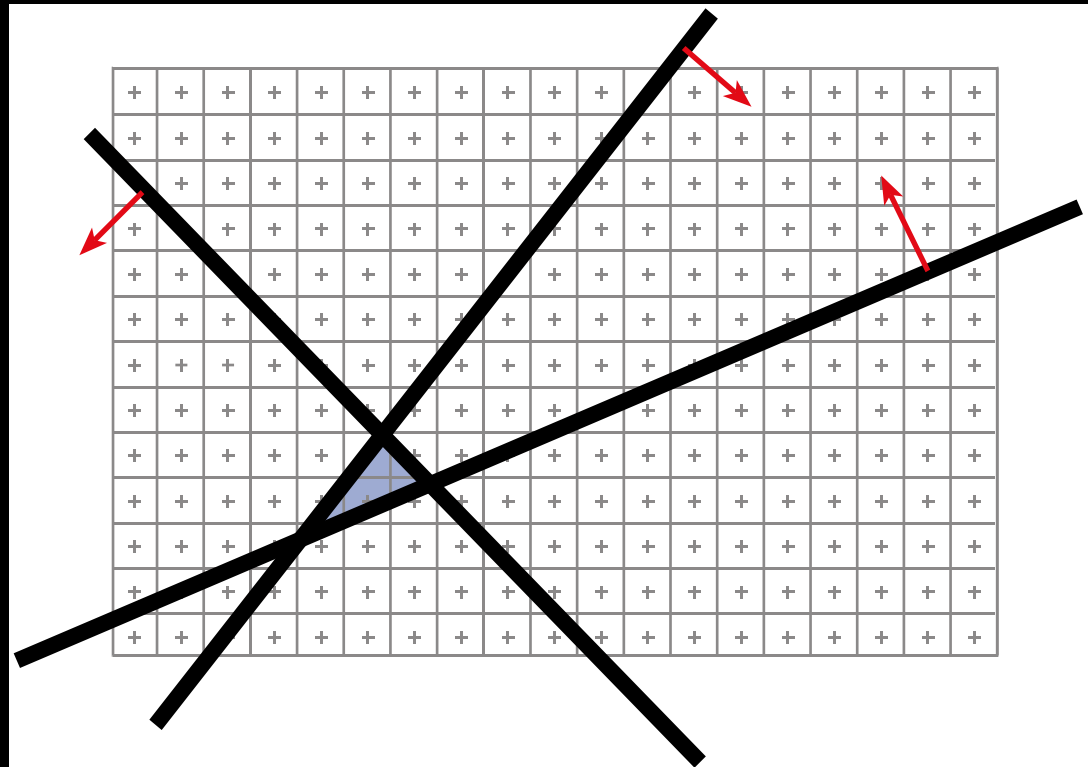

Rasterizacija trougla

- Za svaki piksel je potrebno
 - Izračunati jednačine linija u centru piksela
 - "odsjeći" dio površine oko trougla

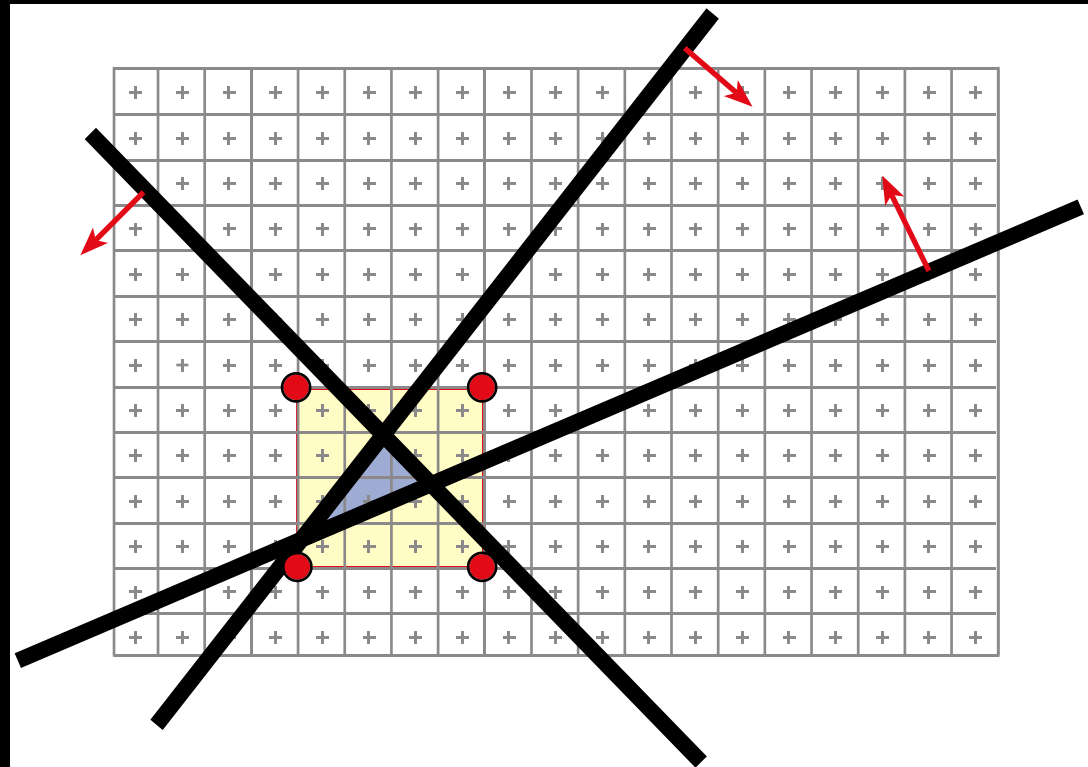
Problem?

Ako je trougao mali,
ima previše
beskorisnog
proračuna

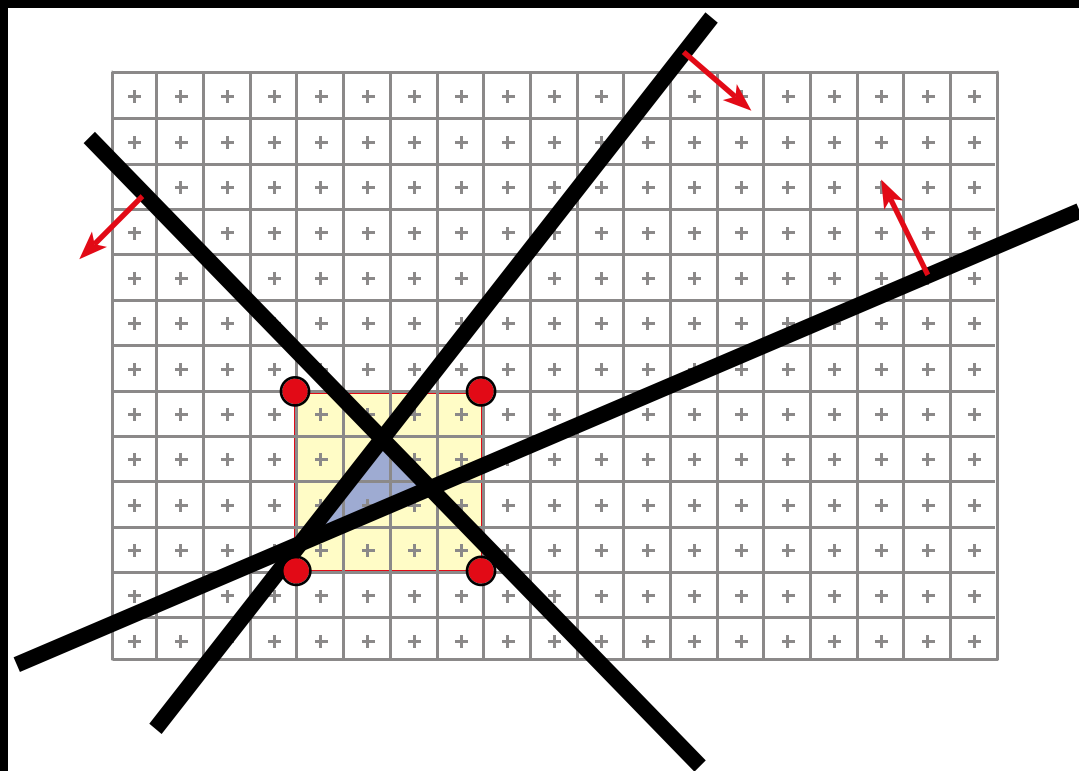
Rasterizacija trougla

- Unapređenje: Računati samo piksele trougla koji su unutar *gabarita ekrana*
- Kako se odredi taj gabarit?
 - Xmin, Xmax, Ymin, Ymax
vrhova trougla

Moderne grafičke kartice

- Trouglovi su obično jako mali
- Problematično podešavanje
- Odsijecanje je naporno

Moderna rasterizacija

Za svaki trougao

Izračunaj Projekcije

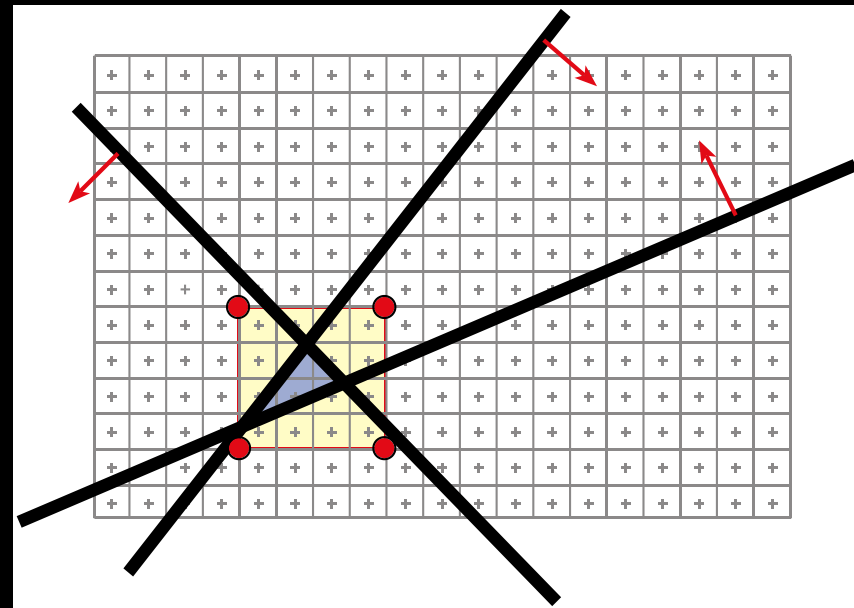
Izračunaj gabarit, odsijeci gabarit do granica ekrana

Za sve piksele unutar gabarita

Izračunaj jednačine linija

Ako su sve jednačine linija > 0 *// piksel $[x,y]$ unutar trougla*

$\text{Framebuffer}[x,y] = \text{BojaTrougla}$

Moderna rasterizacija

Za svaki trougao

Izračunaj Projekcije

Izračunaj gabarit, odsijeci gabarit do granica ekrana

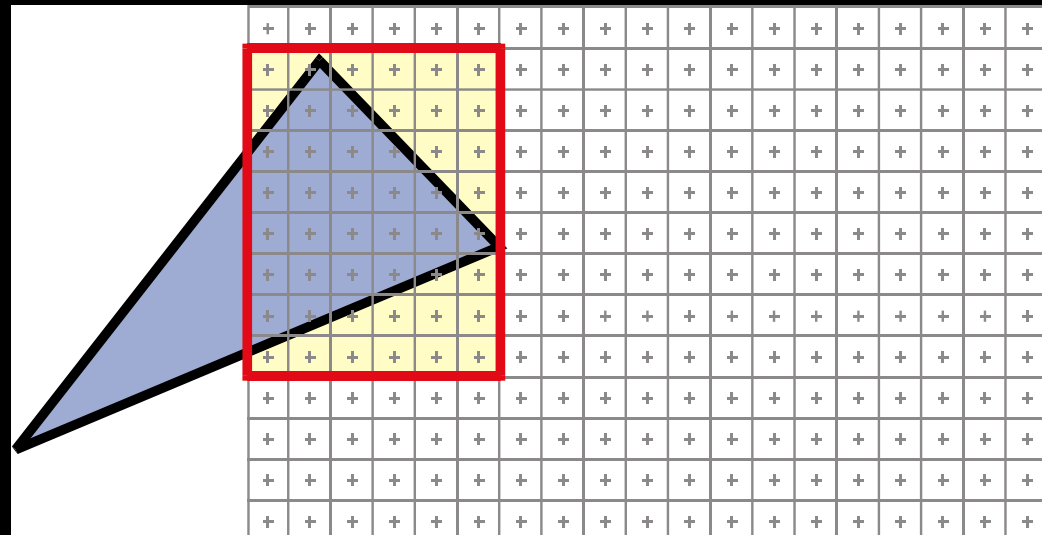
Za sve piksele unutar gabarita

Izračunaj jednačine linija

Ako su sve jednačine linija > 0 //piksel $[x,y]$ je unutar trougla

Framebuffer[x,y]=BojaTrougla

- Odsijecanje gabarita je trivijalno, za razliku od odsijecanja trougla

Može li bolje?

Za svaki trougao

Izračunaj Projekcije

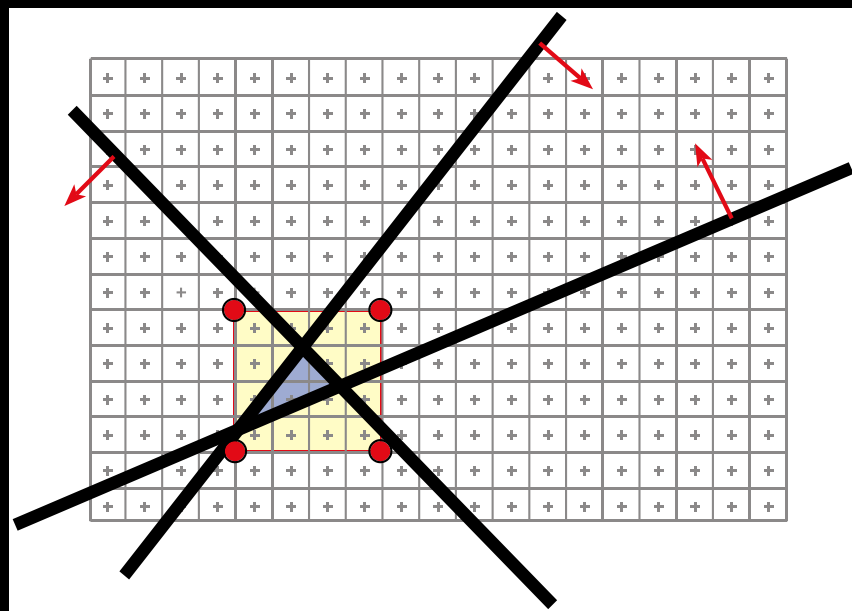
Izračunaj gabarit, odsijeci gabarit do granica ekrana

Za sve piksele unutar gabarita

Izračunaj jednačine linija

Ako su sve jednačine linija > 0 // *piksel [x,y] unutar trougla*

Framebuffer[x,y]=BojaTrougla

Može li bolje?

Za svaki trougao

Izračunaj Projekcije

Izračunaj gabarit, odsijeci gabarit do granica ekrana

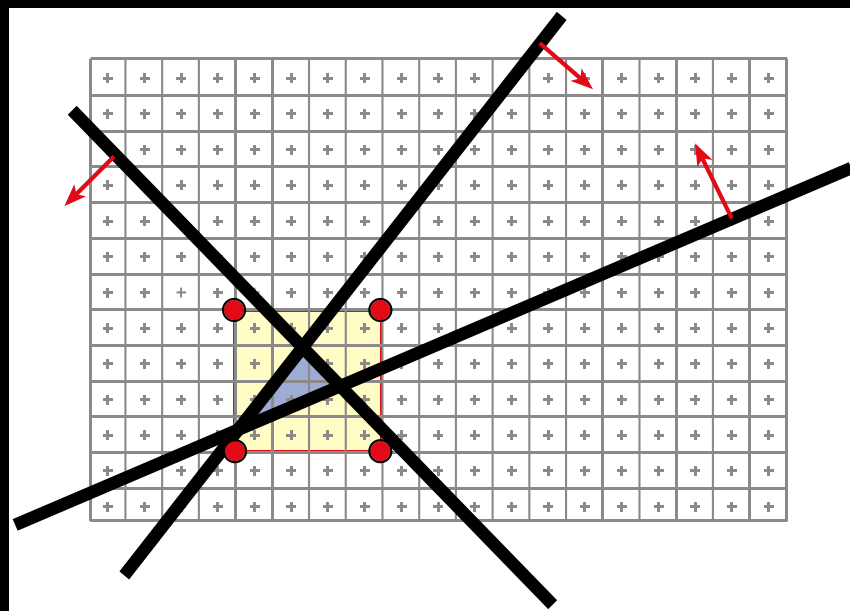
Za sve piksele unutar gabarita

Izračunaj jednačine linija $ax+by+c$

Ako su sve jednačine linija >0 //piksel $[x,y]$ je unutar trougla

Framebuffer[x,y]=BojaTrougla

- Ne mora se svaki put ponovo izračunavati jednačina linije ispočetka

Može li bolje?

Za svaki trougao

Izračunaj Projekcije

Izračunaj gabarit, odsijeci gabarit do granica ekrana

Podesi jednačinu linije

izračunaj $a_i dx$, $b_i dy$ za 3 linije

Daj početne vrijednosti jednačina linija,
vrijednosti za vrhove gabarita

$$L_i = a_i x_0 + b_i y + c_i$$

Za svaku liniju skeniranja y unutar gabarita

Za 3 linije, ažuriraj L_i

Za sve x unutar gabarita

Inkrementiraj jednačine linija: $L_i += adx$

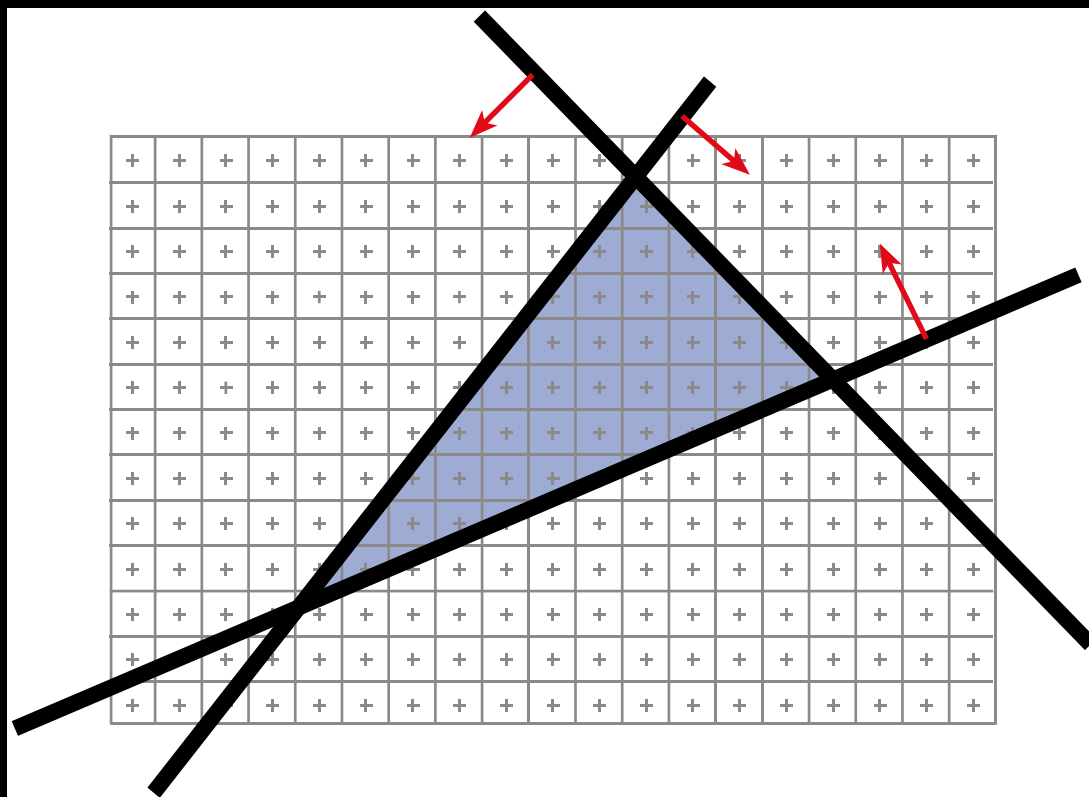
Ako su sve $L_i > 0$ //piksel $[x, y]$ unutar trougla

Framebuffer $[x, y]$ = BojaTrougla

- **Ušteda: po jedno množenje za svaki piksel**

Može li bolje?

- Izračunavaju se jednačine linija za veliki broj piksela koji se ne koriste
- Šta se može uraditi?

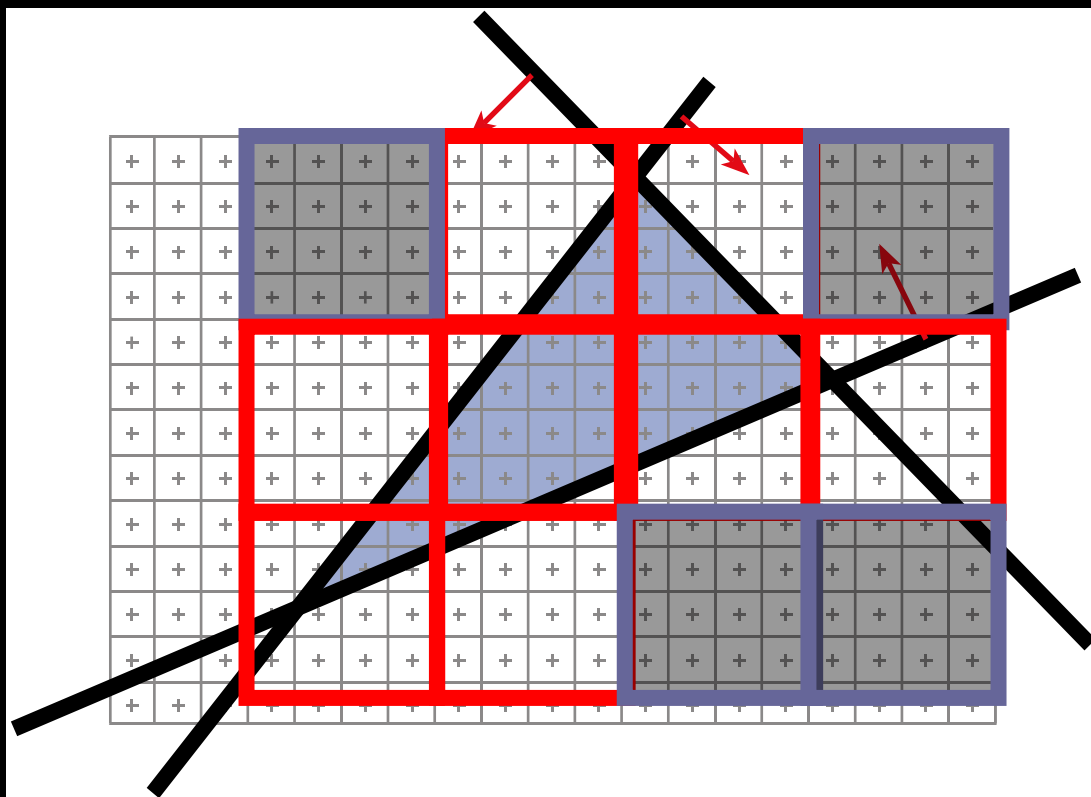

Može li bolje?

- Hijerarhijska rasterizacija

- Obično u dva nivoa

- Tada je samo pitanje određivanja prave granulacije

U modernom hardveru

- Jednačine stranica trougla u homogenim koordinatama $[x, y, w]$
- Podjela da bi se dodala granulacija srednjeg nivoa
 - Rano se odbacuju beskorisna područja
 - Koherentan pristup memoriji

